

A photograph of children in red and black sports uniforms celebrating on a green sports field. They are holding bouquets of yellow flowers and appear to be running or jumping joyfully. The background shows a fence and a building under a bright sky.

Adviseurs lokale sport

Onderzoek onder adviseurs lokale sport in het kader van de Monitor Nationaal Sportakkoord

Peter Nafzger
Ad Hoogendam
Marieke Reitsma

The logo for Mulier Instituut, featuring a stylized yellow swoosh above the text.

mulier instituut

Inhoudsopgave

1. <u>Inleiding</u>	3
2. <u>Achtergrond adviseurs lokale sport</u>	6
3. <u>Rolinvulling</u>	8
3.1 Kernactiviteiten	
3.2 Competenties	
3.3 Ondersteuning en tijdsbesteding	
3.4 Meerwaarde	
3.6 Beoordeling	
3.7 Impact COVID-19	
4. <u>Diensten</u>	15
5. <u>Lokale contextfactoren</u>	17
5.1 Beleidskader	
5.2 Middelen en menskracht	
5.3 Sportnetwerken en organisaties	
5.4 Instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen	
6. Slotopmerkingen	27
Bijlage	28

A photograph of children in soccer uniforms celebrating on a field. They are holding bouquets of yellow flowers and running. The image is semi-transparent, with a dark purple overlay at the bottom.

1. Inleiding

Functie adviseur lokale sport

De adviseur lokale sport gaat namens de gezamenlijke sport (NOC*NSF, Sportbonden en NL Actief) in gesprek met lokale allianties om de lokale samenwerking te bevorderen en de uitvoering van de lokale sportakkoorden aan te jagen. De adviseur werkt binnen de kaders van de Sportlijn van het sportakkoord en is nauw betrokken bij de uitvoering hiervan. Hierdoor hebben de adviseurs goed zicht op de ontwikkelingen rond het sportakkoord. De uitvoering van de Sportlijn van het sportakkoord valt binnen het samenwerkingsverband 'Eén voor allen, allen voor één'¹. De succesvolle uitvoering van lokale akkoorden hangt echter in hoge mate af van de lokale context, die mede bepaalt in hoeverre partijen tot een vruchtbare samenwerking weten te komen².

Om de lokale contextfactoren in kaart te brengen, heeft het Mulier Instituut zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek verricht naar adviseurs lokale sport en gebruikgemaakt van het integrale raamwerk van Emerson et al. (2012)³. Daarmee zijn de contextfactoren onderzocht die van invloed zijn op de lokale samenwerking bij de uitvoering van het sportakkoord. In tabel 5.1 op slide 18 staat een overzicht van de belangrijkste contextfactoren.

Aanleiding

De aanleiding van dit onderzoek was de vraag vanuit NOC*NSF om de staat van de adviseur lokale sport in beeld te krijgen. Het onderzoek is onderdeel van de monitoring van het sportakkoord.

Doelstelling en onderzoeksvraag

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in hoe de adviseurs hun rol vervullen, waar zij in de praktijk tegenaan lopen en hoe deze rol verder ontwikkeld en versterkt kan worden.

Het onderzoek dient om zicht te krijgen op:

- de 'gemene deler' van de rol van adviseurs lokale sport;
- de (ervaren) 'toegevoegde waarde';
- contextfactoren die de lokale samenwerking bevorderen dan wel belemmeren;
- hoe de adviseurs de ondersteuning ervaren en welke vorm van ondersteuning zij van NOC*NSF verder nog wensen.

Onderzoeksvraag: hoe geven adviseurs lokale sport invulling aan hun rol, welke factoren bevorderen een succesvolle invulling van deze rol en welke factoren vormen daarvoor een belemmering?

¹ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2018). *Nationaal Sportakkoord: sport verenigt Nederland*. Den Haag: VWS.

² Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Van akkoord naar uitvoering*. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89.

³ Emerson, K., Nabatchi, T. & Balogh, S. (2012). An integrative framework for collaborative governance. *Journal of public administration research and theory*, 22(1), 1-29.

Onderzoeksopzet en methode

Om de genoemde inzichten te verwerven is gekozen voor een kwantitatieve onderzoeksopzet met kwalitatieve aspecten (diverse open vragen). Er is een vragenlijst ontwikkeld om de gehele populatie van adviseurs te bevragen. Dit onderzoek is een aanvulling op de diepte-interviews die in oktober 2020 met negen adviseurs zijn gehouden, waarbij ook specifieke aandacht is besteed aan leden van het kernteam.⁴ Het kernteam is een kleine groep adviseurs die reguliere adviseurs lokale sport coacht. De inzichten van de gesprekken met zowel kernteamleden als reguliere adviseurs zijn in deze rapportage meegenomen, enerzijds om de resultaten vanuit de vragenlijst te duiden, anderzijds omdat de enquête voortborduurde op deze kwalitatieve bevindingen. De interviews zijn verder gebruikt om de vragenlijst te construeren.

Als uitgangspunt om de lokale contextfactoren te vertalen naar de uitvoering van het sportakkoord is het integrale model van Emerson et al. (2012) gebruikt. Hoofdstuk 5 gaat hier verder op in.

Vragenlijst adviseurs lokale sport

De vragenlijst voor adviseurs is uitgezet in samenwerking met NOC*NSF. Het veldwerk liep van 14 december 2020 tot en met 8 januari 2021. De adviseurs zijn van tevoren geattendeerd op de komst van de vragenlijst. Daarnaast hebben onderzoekers Ad Hoogendam en Peter Nafzger de bevindingen uit de diepte-interviews met hen gedeeld. 79 adviseurs ontvingen een link naar de digitale vragenlijst. De vragenlijst is door 55 respondenten volledig ingevuld. De antwoorden zijn vertrouwelijk behandeld en niet op persoonsniveau in de rapportage verwerkt.

Rapportage

In deze rapportage worden de resultaten per thema besproken en komen daarbij waar relevant verschillende achtergrondkenmerken aan bod. Met services bedoelen wij geleverde diensten vanuit de Sportlijn van het sportakkoord.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we kort de achtergrond van de responderende adviseurs lokale sport, bijvoorbeeld of zij lid zijn van het kernteam, hoeveel jaren ervaring zij hebben en het type organisatie waar zij werkzaam zijn. In hoofdstuk 3 worden de resultaten over de rolinvulling getoond. In hoofdstuk 4 beschrijven we de (kwaliteit van de) diensten en in hoofdstuk 5 verdiepen we ons in de lokale contextfactoren. Zo geeft dit rapport NOC*NSF en de adviseurs lokale sport meer inzicht in de uitvoering van de functie en in hoe zij de ondersteuning daarvan verder kunnen optimaliseren.

⁴ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Van akkoord naar uitvoering*. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89

2. Achtergrond adviseurs
lokale sport

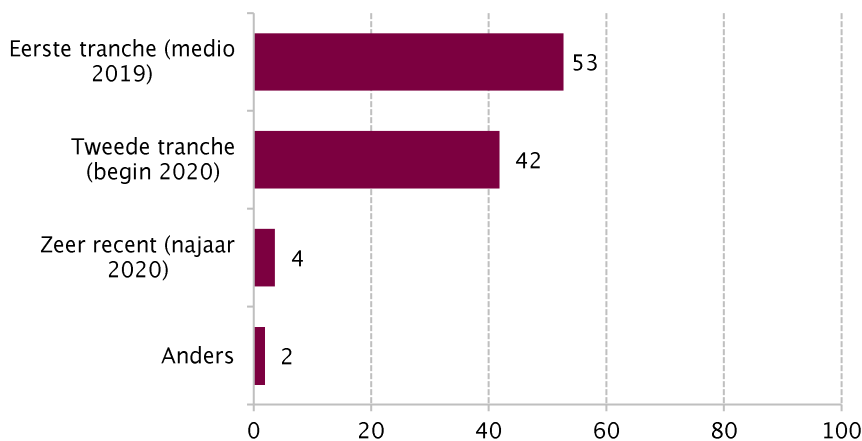
Netwerk adviseurs lokale sport

In oktober 2020 bestond het netwerk adviseurs lokale sport uit 76 personen, die zijn gekoppeld aan 352 gemeenten. Er zijn 39 adviseurs afkomstig van sportbonden (KNVB, KNGU, NEVOBO, KNKV, JBN, KNZB en NSKiV) en NOC*NSF. Twee adviseurs zijn werkzaam bij NL Actief en 38 adviseurs werken vanuit gemeentelijke of provinciale sportorganisaties (tabel B1, in de bijlage). Er is een kernteam van tien adviseurs en daarnaast een reguliere groep van 66 adviseurs. De dagelijkse aansturing verloopt via de programmamanager Sportnetwerkontwikkeling van de afdeling Sportparticipatie van NOC*NSF.

Achtergrond respondentgroep

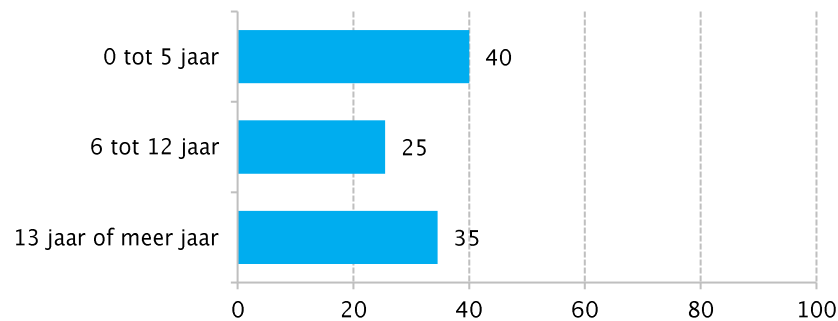
Overeenkomstig bestaat de verdeling binnen het netwerk van de respondentgroep (n=55) uit overwegend reguliere adviseurs lokale sport (78%); de rest is kernteamlid (22%). Het merendeel is werkzaam bij provinciale sportserviceorganisaties (49%) of sportbonden (35%). Uit de resultaten over de achtergrond van responderende adviseurs blijkt dat ruim de helft tijdens de eerste tranche is gestart (medio 2019) en overigen tijdens de tweede tranche (begin 2020) of later (zie figuur 2.1). De tranches staan bekend als de startmomenten van de adviseurs lokale sport. Verder blijkt uit figuur 2.2 dat de respondenten qua ervaring in gewerkte jaren als adviseur binnen de sport een grote spreiding kennen.

Figuur 2.1 Startdatum adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Figuur 2.2 Verdeling respondenten naar ervaring in gewerkte jaren als adviseur binnen de sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

3. Rolinvulling

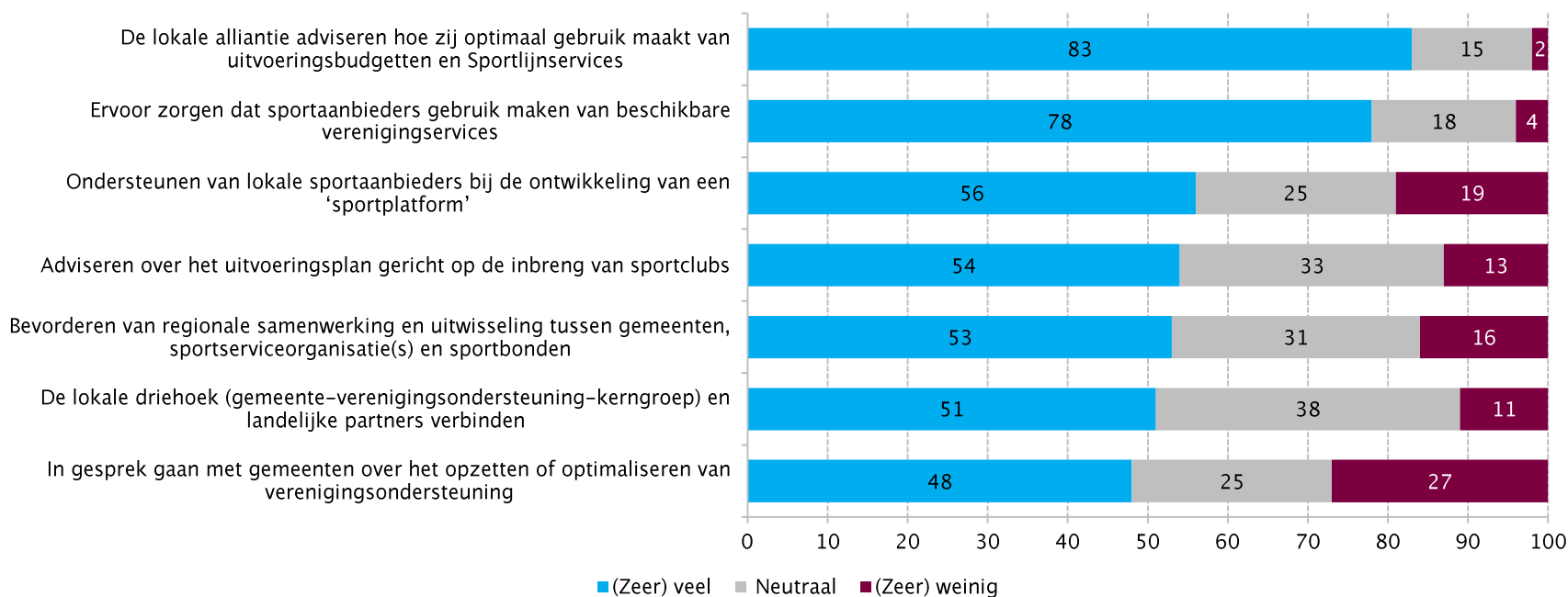

Uitvoeringsbudgetten en ondersteuningsstructuren optimaliseren

In figuur 3.1 is te zien welke activiteiten de adviseurs lokale sport het best bij hun functie vinden passen.

- Het ondersteunen van lokale sportaanbieders bij de ontwikkeling van een 'sportplatform' kwam eerder in de interviews duidelijk naar voren. Uit de vragenlijst blijkt dit minder prominent, maar meer dan de helft vindt deze activiteit belangrijk.
- Er zijn goede voorbeelden op het gebied van de ontwikkeling van een 'sportplatform' ontstaan, zoals sportraden en laagdrempelige sportcafés. Uit de interviews met adviseurs bleek dat het belangrijk is dat het initiatief hiervoor vanuit de verenigingen komt, eventueel met ondersteuning van de gemeente of buurtsportcoaches.

Figuur 3.1 Mate waarin activiteiten binnen de rol van adviseur lokale sport passen, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

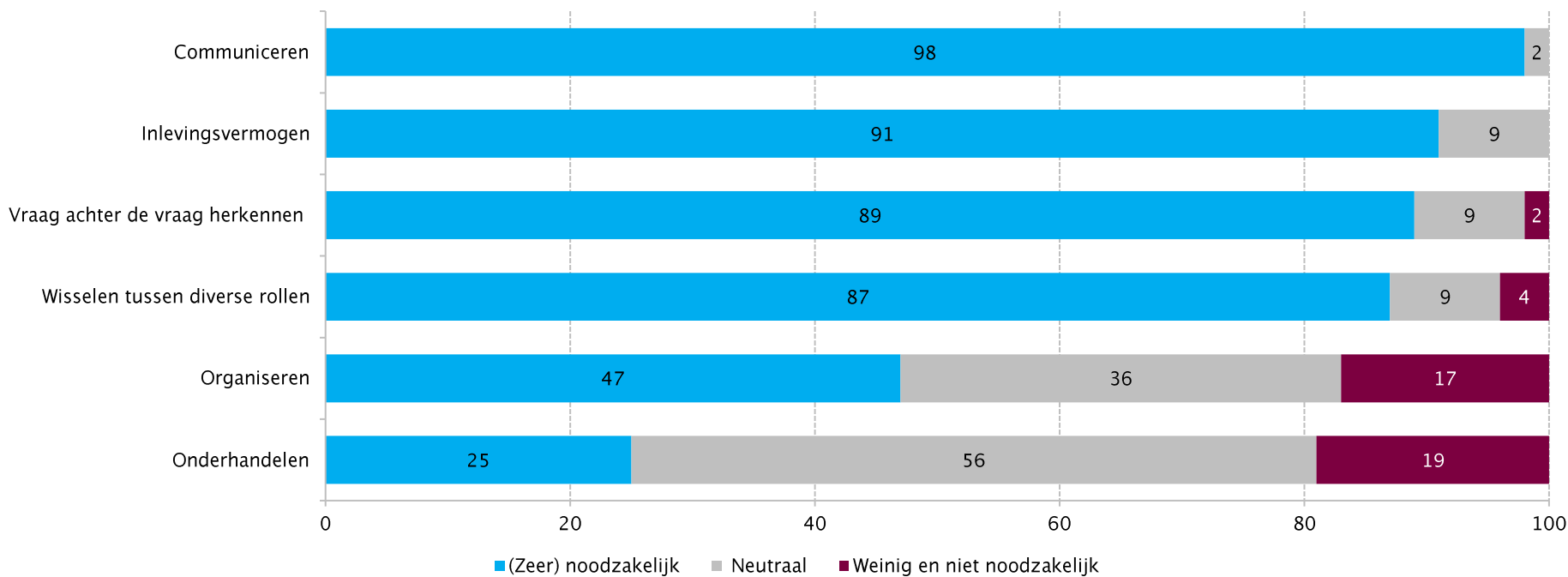
Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Competenties

In figuur 3.2 is te zien welke competenties de adviseurs noodzakelijk vinden voor een goede uitoefening van hun functie.

- Deze competenties passen bij de functieomschrijving van adviseurs lokale sport om de lokale allianties te versterken en te onderhouden en de juiste diensten te verbinden aan sportaanbieders.
- In mindere mate vinden de adviseurs 'organiserende werkzaamheden' (47%) en 'onderhandelen' (25%) belangrijke competenties voor hun rol.

Figuur 3.2 Mate waarin verschillende competenties noodzakelijk zijn voor een goede rolinvulling als adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

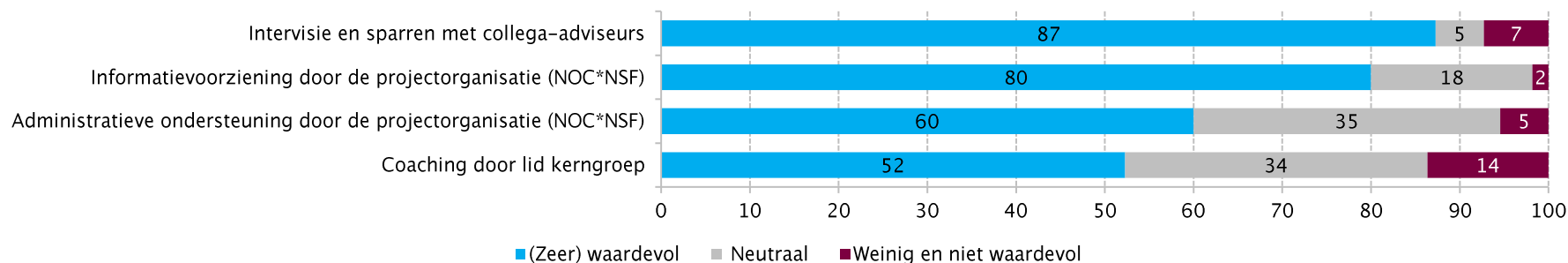
Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Ondersteuning en tijdsbesteding

Intervisie met collega's worden als de meest waardevolle ondersteuning gezien (figuur 3.3).

- Circa de helft van de adviseurs geeft verbeterpunten voor de ondersteuning aan. Meerdere keren wordt genoemd dat het hen zou helpen als de aanvraagprocedure voor de diensten efficiënter (minder tijdrovend) en/of duidelijker zou zijn.
- Een aantal keer wordt de wens genoemd van meer inhoudelijke informatie over de kwaliteit en inhoud van de services.

Figuur 3.3 Mening over ontvangen ondersteuning voor adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

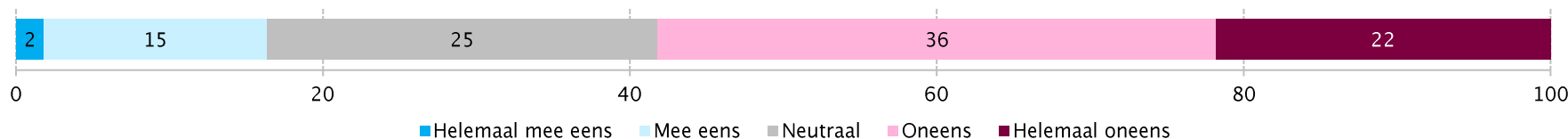

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Meer dan de helft van de adviseurs lokale sport (58%) ervaart dat ze onvoldoende tijd hebben voor hun functie (figuur 3.4).

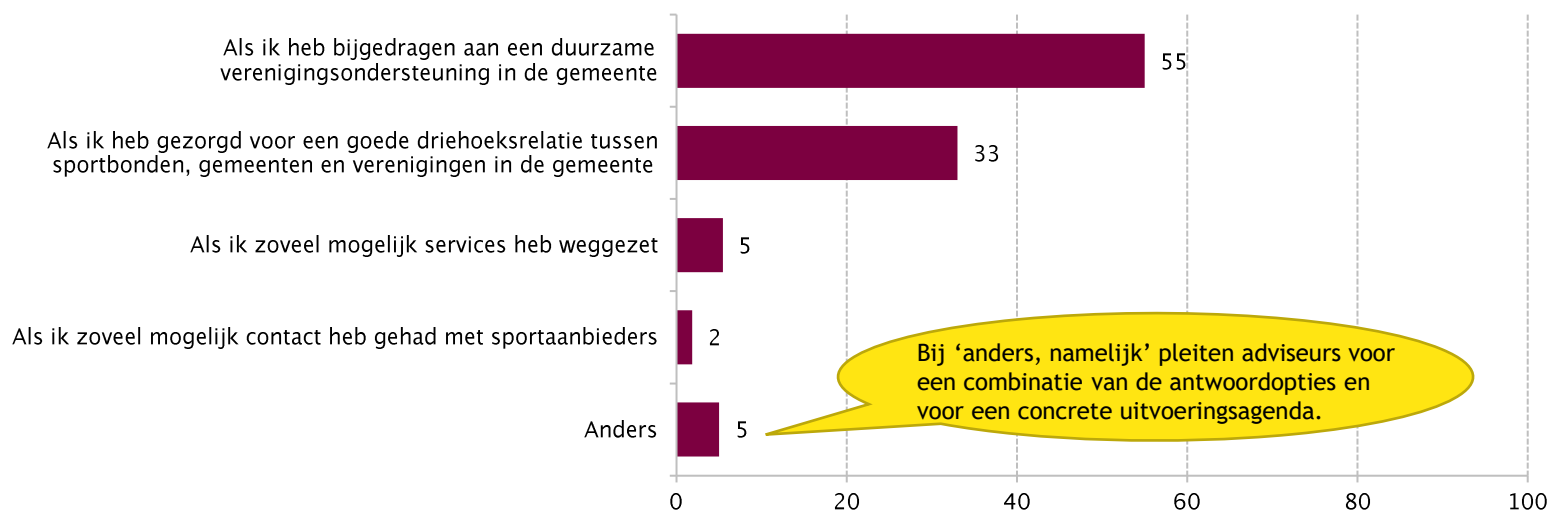
- Uit toelichtingen blijkt dat dit vaak voorkomt in gemeenten die (nog) geen (sterke) verenigingsondersteuning of inzet van buurtsportcoaches hebben.
- Andere zaken waar adviseurs moeilijk aan toekomen binnen de beschikbare uren zijn op landelijk niveau het bijwonen van bijeenkomsten en op lokaal niveau het opbouwen en onderhouden van contacten met relevante partijen, voldoende contact met sportaanbieders om de vraag goed op te halen en in enkele gevallen het uitvoeren van regiegroeptaken (bijwonen bijeenkomsten of trekken/aanjagen van de uitvoering van het sportakkoord, met name wanneer de uitvoering moeizaam verloopt).

Figuur 3.4 Mening over de stelling 'Ik heb voor elke gemeente voldoende tijd beschikbaar voor mijn functie', volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Figuur 3.5 Succesvolle uitvoering als adviseurs lokale sport, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

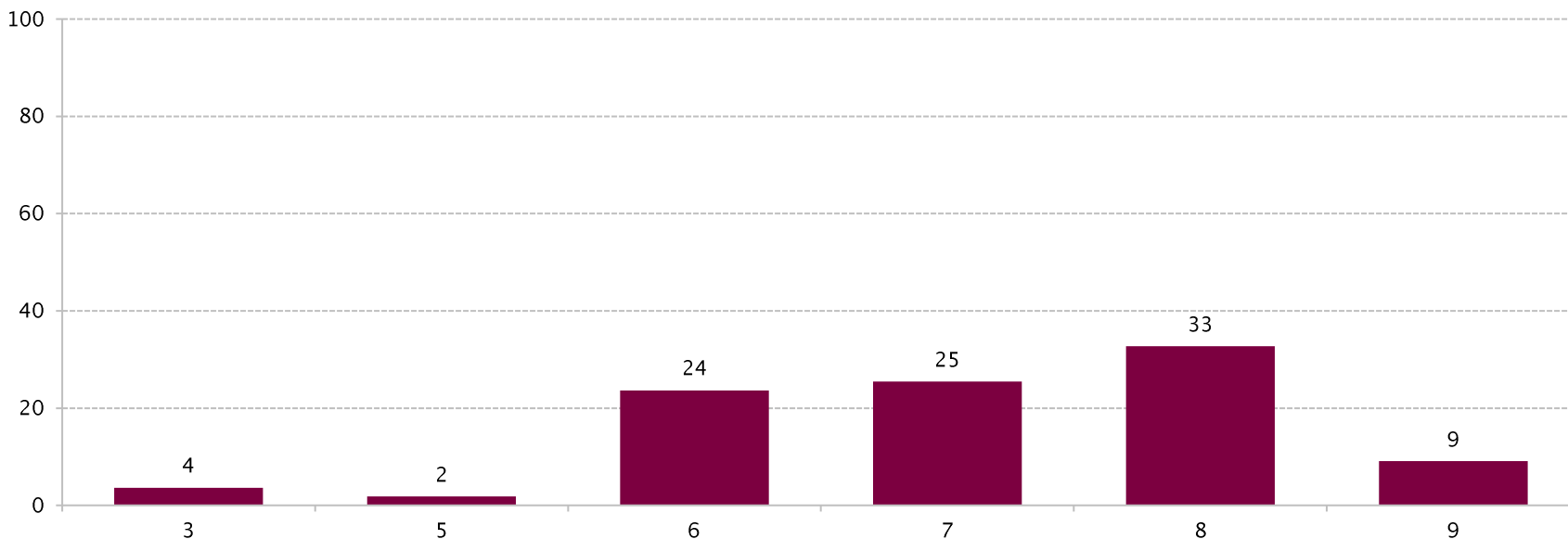
Uit de interviews komt het vergelijkbare beeld naar voren dat 'de verenigingsondersteuning' en de lokale alliantie (VO-driehoek) versterkt moeten worden. De meerwaarde zit volgens geïnterviewde adviseurs vooral in de manier waarop zij gemeente, verenigingsondersteuners en bonden met elkaar weten te verbinden. Daarmee brengen zij tevens het landelijke en gemeentelijke beleid samen. De adviseurs willen zichzelf daarmee op termijn overbodig maken.

Een ander punt is dat kwaliteit boven kwantiteit lijkt te gaan. Uit de vragenlijst blijkt dat een klein deel (5%) zichzelf als succesvol ziet wanneer zij zoveel mogelijk services hebben weggezet. Uit de open antwoorden komt een aantal punten naar voren:

- 1) De adviseurs zien 'hun verbindende en ondersteunende kracht' om lokale en nationale partijen met elkaar te verbinden als belangrijkste toegevoegde waarde van hun functie.
- 2) Als meest concrete resultaat benoemen verreweg de meeste adviseurs 'het versterken van de lokale samenwerking en VO-structuur', daarna het aanbieden van verschillende services en vervolgens het opzetten van sportplatformen, zoals sportraden en sportcafés.
- 3) Op de vraag hoe de meerwaarde van adviseurs lokale sport nog versterkt kan worden, is het eenduidige antwoord 'meer uren' en een 'duidelijke rolomschrijving'.

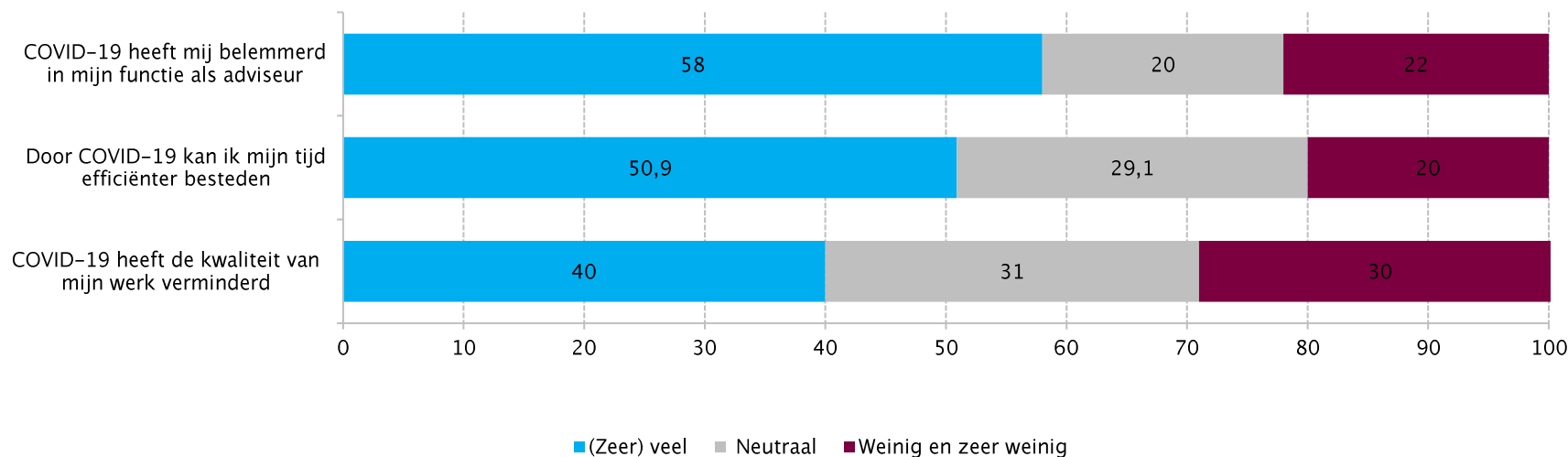
Adviseurs lokale sport beoordelen de eigen functie gemiddeld met het rapportcijfer 7,1. Ruim vier op de tien respondenten geven de functie een 8 of hoger. Een groot deel van de adviseurs blijkt zeer tevreden over de functie. Tegelijkertijd beoordelen drie op de tien adviseurs de tevredenheid over de eigen functie met een 6 of lager. Hieruit blijkt dat ook verbetering nog mogelijk is, bijvoorbeeld op de punten die door de adviseurs zijn aangegeven over de beschikbare tijd voor de functie en de ondersteuning bij de uitvoering van de rol.

Figuur 3.6 Tevredenheid over de eigen functie, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, rapportcijfer op een schaal van 1 tot 10, n=53)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Figuur 3.7 Mate waarin COVID-19 invloed heeft gehad op de functie, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

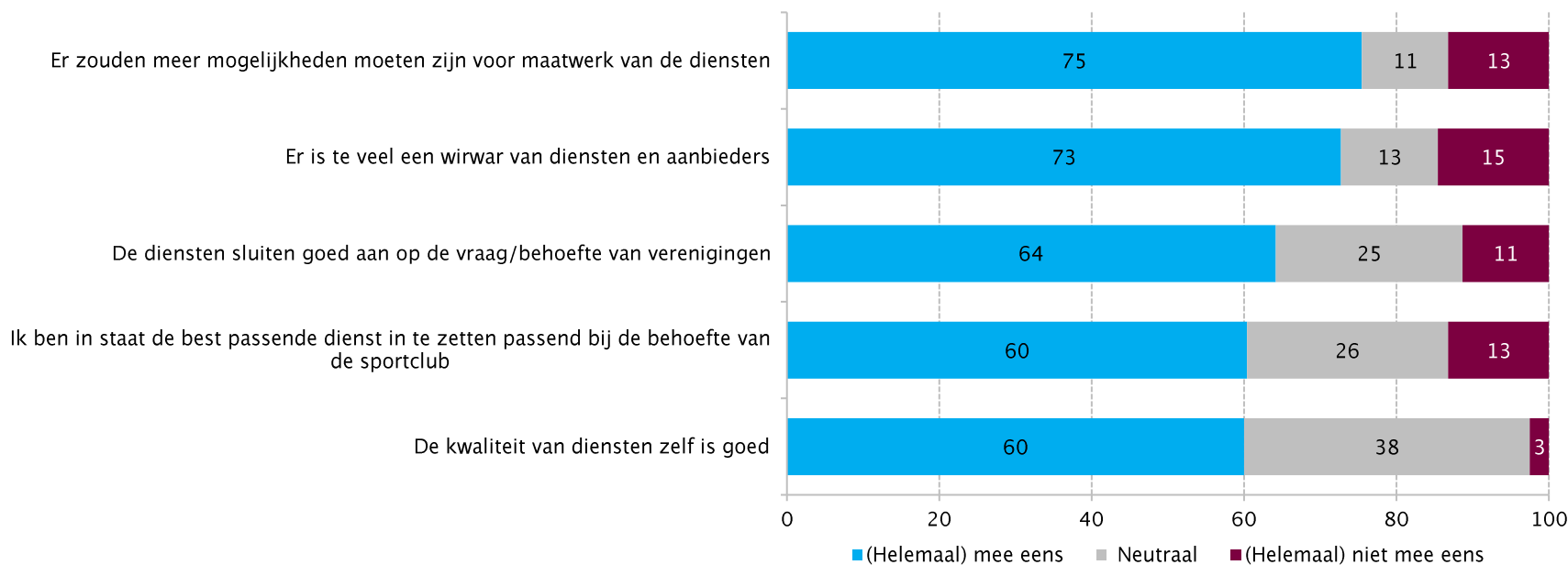
Online werken is belemmerend voor de adviseurs

- De impact van de coronacrisis op het werk van de adviseurs wordt door de respondenten verschillend ervaren. De helft (51%) van de adviseurs is door COVID-19 efficiënter gaan werken (figuur 3.7). Tegelijkertijd geeft 40 procent van de respondenten aan dat de kwaliteit van hun werk is verminderd en zegt 58 procent door de coronapandemie te zijn belemmerd in zijn of haar functie. Deze resultaten komen overeen met wat uit de interviews is gehaald, namelijk dat met name tijdens de 'tweede tranche' de uitvoering van het lokale sportakkoord is belemmerd.
- Adviseurs lichten toe dat zij tegen het online werken aanlopen. Velen vinden het niet bevorderend werken. Daarnaast wordt genoemd dat dit wordt versterkt doordat gemeenten en verenigingen hun prioriteiten verleggen naar aanleiding van de coronamaatregelen. Respondenten noemen dat het eerder al lastig was om verenigingen betrokken te houden, maar dat dit door COVID-19 alleen maar lastiger geworden. Hierdoor weten nog niet alle clubs wat het sportakkoord precies voor hen kan betekenen en zijn de prioriteiten van verenigingen in sommige gevallen verschoven van het sportakkoord naar andere thema's.

A photograph of children in soccer uniforms celebrating on a field. In the foreground, three boys are running towards the camera. The boy on the left is in a red jersey and shorts, holding a bouquet of yellow flowers. The boy in the middle is in a black jersey and red shorts, also holding a bouquet of yellow flowers and has his mouth open as if shouting. The boy on the right is in a red jersey and shorts, holding a bouquet of yellow flowers. In the background, other children in red uniforms are visible on the field, and a blue fence surrounds the area. The overall scene is bright and celebratory.

4. Diensten

Figuur 4.1 Mening over het aanbod van diensten, volgens adviseurs lokale sport (in procenten. n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Behoeftte aan maatwerk

- Uit de vragenlijst blijkt dat drie kwart van de adviseurs meer ruimte voor maatwerk van de diensten (afstemming tussen de vraag van verenigingen en het bestaande aanbod) wenst (figuur 4.1). 73 procent vindt dat er nu te veel een ‘wirwar aan diensten en aanbieders’ bestaat. Hier liggen dus aandachtspunten.
- Een meerderheid van de adviseurs vindt wel dat de diensten aansluiten bij de vraag van verenigingen (64%), dat zij in staat zijn de behoefte van verenigingen aan de juiste diensten te verbinden (60%) en dat de kwaliteit van de diensten zelf goed is (60%). Maar ook deze zaken vormen nog aanknopingspunten voor verbeteringen, omdat circa vier op de tien adviseurs het hier niet (helemaal) mee eens zijn.

5. Lokale contextfactoren

Lokale contextfactoren

Het idee van het sportakkoord is dat partijen van binnen en buiten de sport met elkaar samenwerken bij het realiseren van gemeenschappelijke ambities. Dat heet ‘samenwerkend besturen’. Dit biedt vele voordelen in termen van kostenbesparing en efficiëntie, maar brengt ook uitdagingen met zich mee. Voor een vruchtbare samenwerking bij de uitvoering van de lokale akkoorden spelen lokale contextfactoren een cruciale rol. In dit onderzoek zijn deze lokale contextfactoren in beeld gebracht. Tabel 5.1 bevat een overzicht van de belangrijkste contextfactoren. Samen geven deze factoren een beeld van de lokale voedingsbodem om tot een vruchtbare samenwerking te komen. In de volgende slides besteden we aandacht aan verschillende aspecten van de lokale context:

- het al dan niet aanwezige beleidskader;
- financiële middelen en menskracht;
- sportnetwerken en organisaties;
- instelling van betrokken partijen.

Voor elk van de vier aspecten van de lokale context is aan adviseurs lokale sport gevraagd welke factoren volgens hen bevorderend werken in gemeenten waar de uitvoering van het sportakkoord en de samenwerking goed verlopen. Andersom is ook gekeken welke factoren belemmerend werken in gemeenten waar de uitvoering en de samenwerking moeizamer verlopen⁵.

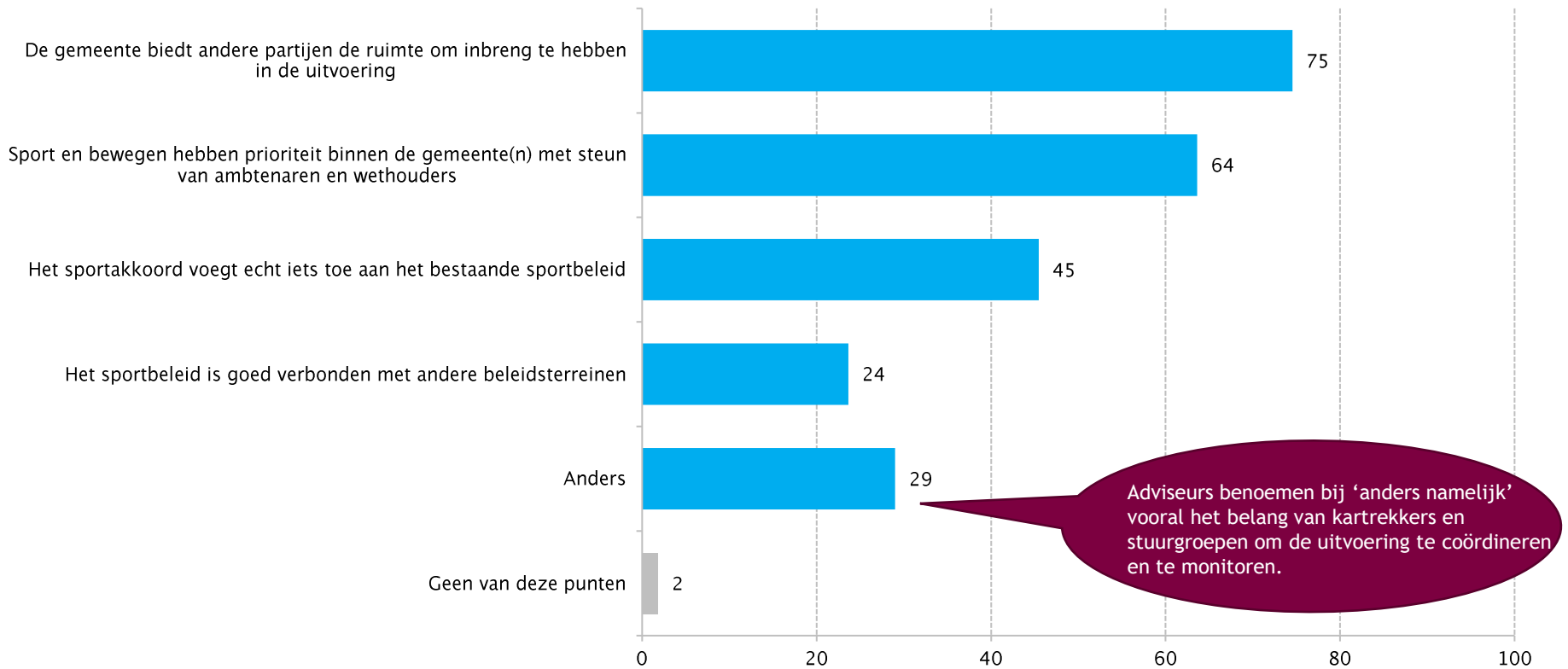
Tabel 5.1 Overzicht lokale contextfactoren voor vruchtbare samenwerking bij de uitvoering van lokale sportakkoorden

Beleidskader
De mate waarin sport prioriteit heeft binnen de gemeente Het bestaande sportbeleid De rol van de gemeente
Middelen en menskracht
Beschikbaar (uitvoerings)budget Toekomstige financiering Inzet ambtenaren, coördinator, buurtsportcoaches, enz. Aanwezigheid van een uitvoeringsorganisatie
Organisaties en netwerk in de sport
Aanwezigheid van een sportnetwerk of -platform Aanwezigheid van verenigingsondersteuning
De instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen
Onderlinge (machts)verhoudingen Onderling vertrouwen Gevoel van eigenaarschap Besef van wederzijdse afhankelijkheid/noodzaak van samenwerking Bereidheid om de eigen rol en taakopvatting aan te passen Invloed van de coronapandemie
Aanjagers voor samenwerking
Initiërend leiderschap: iemand die de boel op gang kan brengen en partijen kan enthousiasmeren

Bron: Mulier Instituut, interviews onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), najaar 2020.

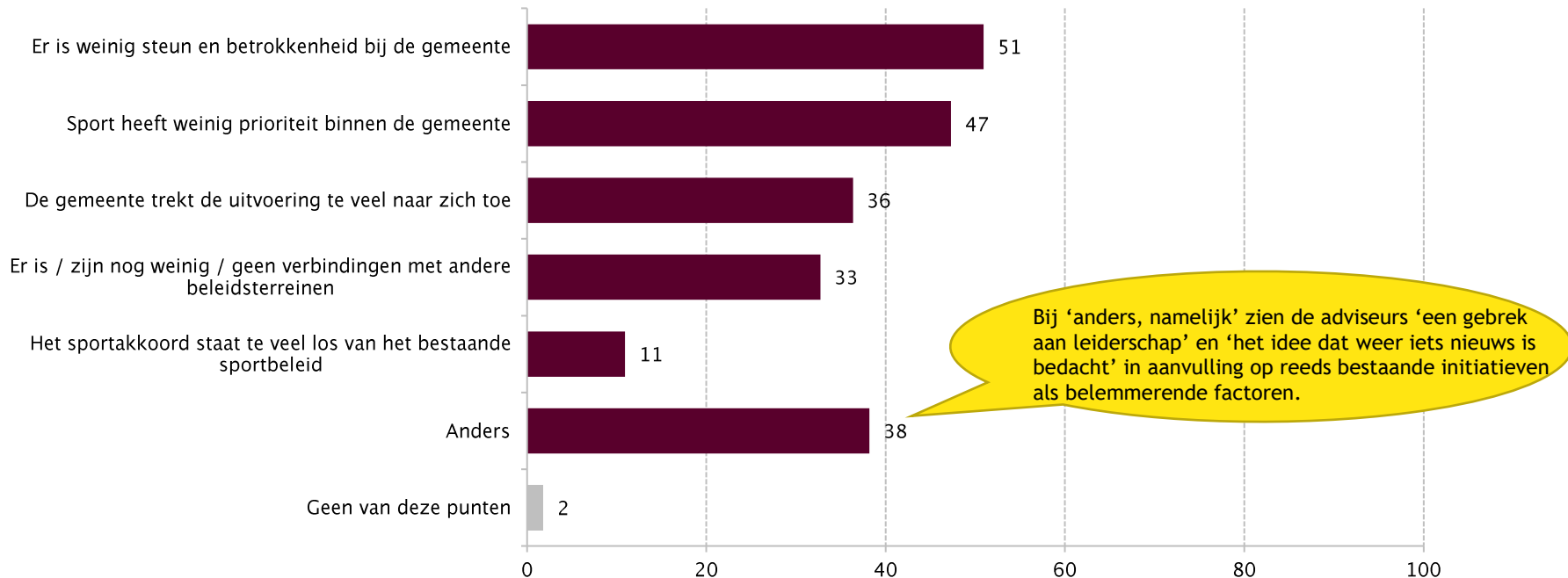
⁵ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord ‘Sport verenigt Nederland’. Van akkoord naar uitvoering*. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89

Figuur 5.1 Meest bevorderende factoren met betrekking tot de rol van de gemeente voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

Figuur 5.2 Meest belemmerende factoren met betrekking tot de rol van de gemeente voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

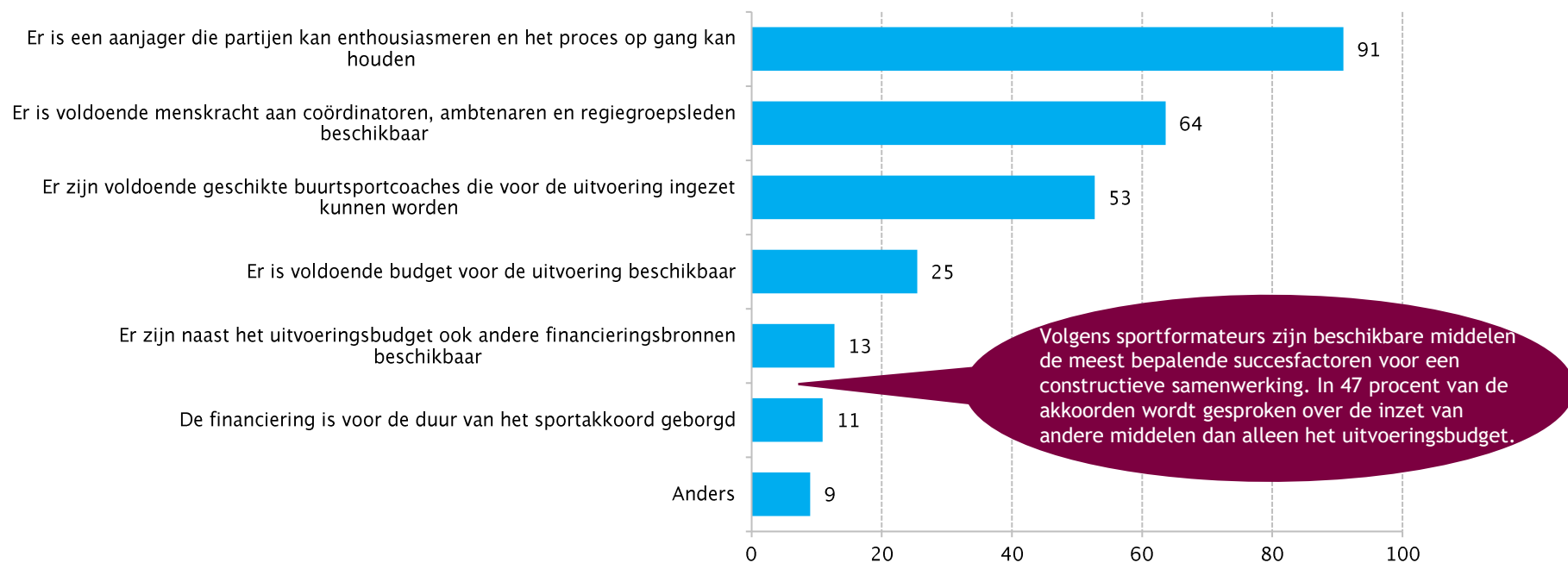
- Uit onderzoek onder sportformatoren bleek dat het sportakkoord in 12 procent van de gemeenten volledig losstond van de bestaande sportnota; in twee derde van de gevallen werd het gezien als aanvulling hierop⁶.
- In de Monitor Lokaal Sportbeleid⁷ is gevraagd welke rol gemeenten voor zichzelf zien bij het sportbeleid. Bijna de helft van de gemeenten gaf aan zowel de ontwikkeling als de uitvoering van het beleid als gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en maatschappelijke partners te zien.
- In de interviews met adviseurs lokale sport komt naar voren dat 'sportakkoorden' niet op zichzelf staan, maar voortbouwen op het reeds bestaande sportbeleid, waarbij enkele adviseurs twijfelen over de toevoegde waarde, terwijl de meesten deze wel zien.

⁶ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'*. Van akkoord naar uitvoering. Utrecht: Mulier Instituut.

⁷ Hoogendam, A. et al. (nog te verschijnen). *Monitor Lokaal Sportbeleid*. Utrecht: Mulier Instituut.

Middelen en menskracht

Figuur 5.3 Meest bevorderende factoren met betrekking tot middelen en menskracht voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Met 'middelen en menskracht' bedoelen wij financiële en organisatorische ondersteuning bij de uitvoering van het sportakkoord.
- In aanvulling hierop bleek uit de interviews met de adviseurs dat een goede VO-infrastructuur (c.q. aanwezigheid van verenigingsondersteuners) belangrijk is voor de uitvoering van het sportakkoord.⁸ Dit zie je terug in deze vragenlijst: 64 procent vindt voldoende menskracht het meest bevorderend.
- In deze vragenlijst ziet slechts 25 procent 'het hebben van voldoende budget voor de uitvoering' als meest bevorderende factor zien en wil slechts 13 procent 'naast uitvoeringsbudget ook andere financieringsbronnen' hebben (zie figuur 5.3).

⁸ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'*. Van akkoord naar uitvoering. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89.

Middelen en menskracht

Figuur 5.4 Meest belemmerende factoren met betrekking tot middelen en menskracht voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Het meest belemmerend aan middelen en menskracht vindt ruim twee derde van de respondenten dat er geen of te weinig mensen (zoals buurtsportcoaches) beschikbaar zijn voor de uitvoering (67%), dat gemeentelijke sportambtenaren te weinig tijd hebben (58%) en dat maatschappelijke partners geen tijd hebben (53%, figuur 5.4).
- In de vragenlijst onder sportformateurs noemt 9 procent de financiering van activiteiten belemmerend, omdat deze niet vaststaat⁹. Die onzekerheid wordt groter in het licht van dreigende bezuinigingen onder gemeenten als gevolg van de gemeentelijke tekorten die zijn ontstaan door de recente decentralisatieoperaties.

⁹ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Van akkoord naar uitvoering*. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89

Sportnetwerken en organisaties

Figuur 5.5 Meest bevorderende factoren met betrekking tot sportnetwerken en organisaties voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

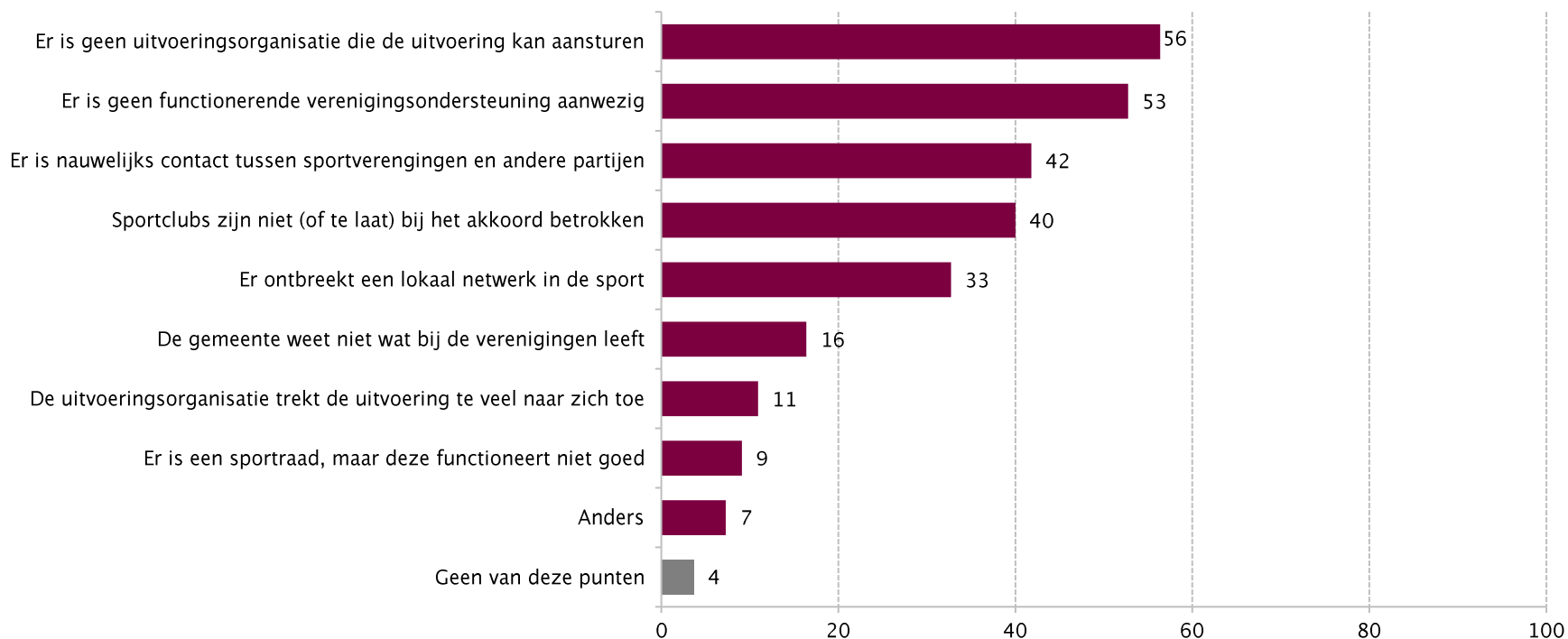
Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Met sportnetwerken en organisaties bedoelen wij het (lokale) sportlandschap en de werking en kracht van betrokken organisaties in dit netwerk.
- Een uitvoeringsorganisatie, zoals een sportserviceorganisatie waar de uitvoering van het sportakkoord is belegd, is een belangrijke factor. Bij 130 van de 198 lokale akkoorden was zo'n organisatie ondertekenaar. De aanwezigheid van zo'n organisatie vergroot de slagkracht, maar het risico bestaat dat andere partners hierdoor achterover gaan leunen¹⁰.
- Uit de interviews met zowel adviseurs lokale sport als sportformaten blijkt dat het uitmaakt of partijen elkaar al kennen en of er al wordt samengewerkt. De bijeenkomsten over het sportakkoord kunnen daarmee op zichzelf een belangrijke impuls zijn in het kader van verbeterde samenwerking en netwerkvorming.

¹⁰ Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & Poel, H. van der (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Van akkoord naar uitvoering*. Utrecht: Mulier Instituut. 87-89.

Sportnetwerken en organisaties

Figuur 5.6 Meest belemmerende factoren met betrekking tot sportnetwerken en organisaties voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

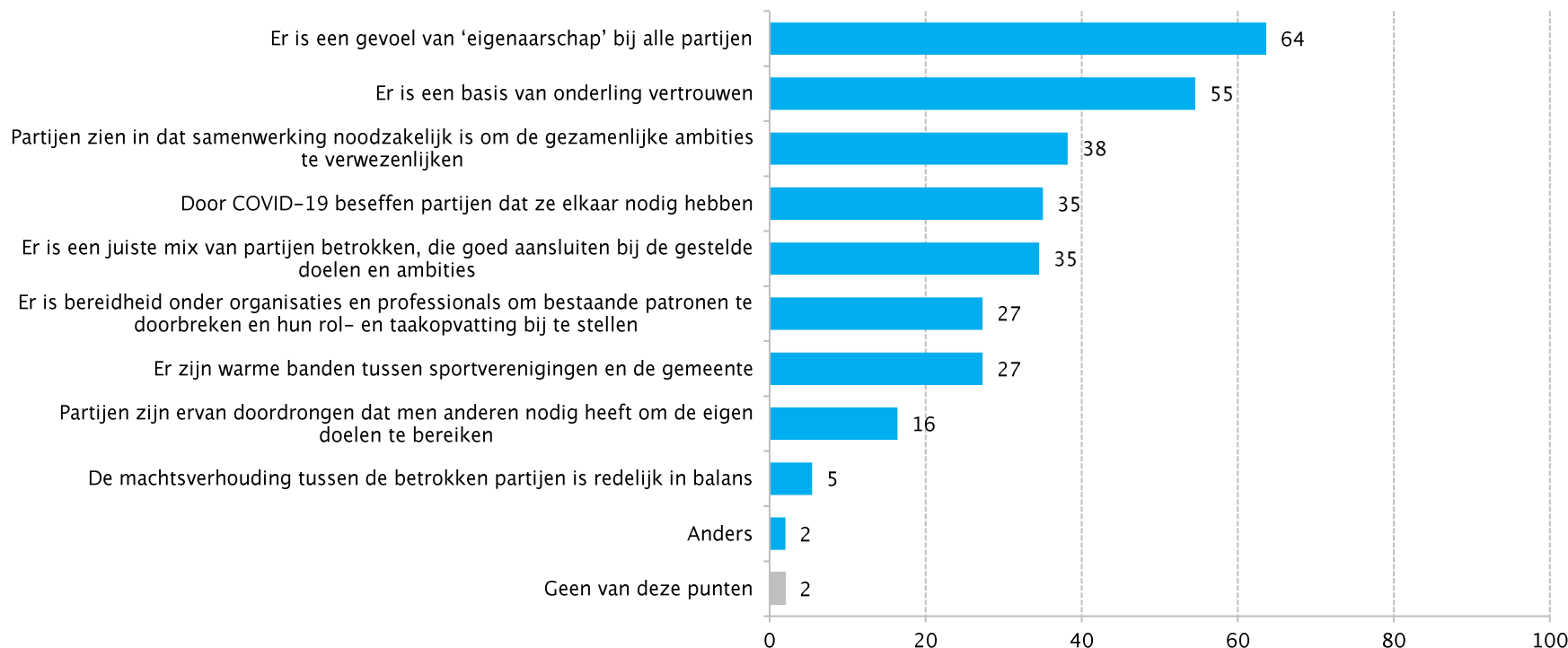

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Een belangrijke voorwaarde is volgens de geïnterviewde adviseurs dat er vanuit de gemeente of uitvoeringsorganisatie al goede contacten zijn met de verenigingen. De aanwezigheid van lokale verenigingsondersteuners helpt om te weten wat er bij verenigingen speelt. Daardoor voelen verenigingen zich gehoord en zijn deze eerder geneigd zich voor gemeenschappelijke ambities in te zetten.
- De sportformatoren beamen dat een sterke structuur van verenigingsondersteuning enorm hielp bij het proces om tot een sportakkoord te komen.
- Betrokken sportserviceorganisaties en gedreven buurtsportcoaches spelen daarbij een sleutelrol.

Instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen

Figuur 5.7 Meest bevorderende factoren met betrekking tot de instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Bij de bevorderende instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen keken we naar twee zaken: a) hoe zijn de onderlinge verhoudingen van het netwerk 'an sich'; en b) wat zijn de instellingen van betrokken partijen daarin? Uit de antwoorden blijkt dat 64 procent van de respondenten een gevoel van 'eigenaarschap' constateert als belangrijke bevorderende voorwaarde voor lokale sportakkoorden.
- De adviseurs vinden dat er een basis van onderling vertrouwen moet zijn (55%). Partijen achten samenwerking nog niet altijd noodzakelijk om gezamenlijke ambities te verwezenlijken (38%). Dit besef is niet sterk toegenomen door COVID-19 (35%, figuur 5.7).

Instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen

Figuur 5.8 Meest belemmerende factoren met betrekking tot de instelling van betrokken partijen en onderlinge verhoudingen voor de uitvoering van het sportakkoord, volgens adviseurs lokale sport (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder adviseurs lokale sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021.

- Door COVID-19 hebben partijen andere prioriteiten, waardoor het sportakkoord op een tweede plaats komt.
- Uit de interviews met adviseurs lokale sport blijkt dat de wijze waarop partners in het verleden met elkaar hebben samengewerkt aan het sportbeleid doorwerkt in de onderlinge relaties. Een belangrijke factor hierbij blijft vertrouwen.
- Volgens adviseurs is er met regelmaat grote afstand tussen gemeenten, lokale sportbedrijven en verenigingen. In een enkel geval is zelfs sprake van onderling wantrouwen. Het spreekt voor zich dat dit geen goede uitgangspositie is voor een vruchtbare samenwerking. Deze staat of valt met het gevoel van 'eigenaarschap' onder betrokken partijen¹¹. Dat begint met een besef dat men elkaar nodig heeft om de gezamenlijke ambities te realiseren.

¹¹ Hoogendam, A. & Nafzger, P. (2021). *Vruchtbare samenwerking bij sportakkoorden hangt af van lokale context*. In Sport & Strategie. (15) 30-31.

Conclusies en aanbevelingen

- 55 procent van de adviseurs ziet hun ‘verbindende en ondersteunende kracht om lokale en nationale partijen met elkaar te verbinden’, als belangrijkste toegevoegde waarde. Op de vraag hoe de meerwaarde van adviseurs lokale sport verder versterkt kan worden, is het eenduidige antwoord ‘meer uren’ en een ‘duidelijke rolomschrijving’.
- Verder constateren de adviseurs een functietransformatie van meer ‘uitvoerend en taakgericht’ naar ‘adviserend en voorwaardenscheppend’ werken. Hierdoor zijn zij meer gericht op het ondersteunen en versterken van de positie van sport- en beweegaanbieders bij de uitvoering van lokale sportakkoorden (o.a. door de onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen).
- Drie kwart van de adviseurs wil dat NOC*NSF de kwaliteit en het aanbod van services verbetert, omdat deze services nog (te) weinig een geheel vormen. In de praktijk vormt het voor de adviseurs, (lokale-) sportaanbieders en verenigingen een uitdaging om vraag en aanbod met elkaar te verbinden.
- Een meerderheid van de adviseurs (58%) vindt de beschikbare tijd voor de functie onvoldoende.
- 83 procent vindt ‘het adviseren van lokale allianties over de (optimale) inzet van uitvoeringsbudgetten en Sportlijnservices’, het meest passen bij de functie.
- NOC*NSF is zich bewust van deze aandachtspunten en is reeds bezig met de implementatie en uitwerking hiervan.

Aanbeveling 1: Ontwikkel de functie mee in de richting van ‘adviseren en voorwaardescheppen’. Daarmee valt de grootste meerwaarde te realiseren.

Aanbeveling 2: Schep duidelijkheid richting gemeenten, sport- en beweegaanbieders en andere partijen over de rol van adviseur lokale sport, en wat men van deze sportfunctionaris mag verwachten.

Aanbeveling 3: Stel heldere kwaliteitseisen ten aanzien van deze functie op.

Contact

Voor vragen en opmerkingen naar aanleiding van deze PowerPoint rapportage, kan contact opgenomen worden met onderzoekers Peter Nafzger p.nafzger@mulierinstituut.nl en Ad Hoogendam a.hoogendam@mulierinstituut.nl.

Tabel B1 Overzicht en achtergrond van adviseurs lokale sport, oktober 2020

Type organisatie	Aantal Adviseurs Lokale Sport	Type organisatie	Aantal kernteamleden
Sportserviceorganisaties	1	SS Flevoland	1
	1	Sport Drenthe	
	1	Rotterdam Sportsupport	
	1	TSS Zuid Holland	
	2	SS Overijssel	
	2	Sport Friesland	
	2	Sport Zeeland	
	3	TSS Utrecht	
	4	SS Noord-Brabant	
	3	HvdS Groningen	
	4	HvdS Limburg	
	5	GSF	
	5	TSS Noord-Holland	
	8	Team Sportservice	
Sportbonden	2	KNKV	1
	6	NEVOBO	2
	20	KNVB	1
	1	KNGU	
	1	NSkiV	
	2	KNZB	
	3	JBN	
NL ACTIEF	2	NL Actief	2
NOC*NSF	5	NOC*NSF	3
Totaal	80		10

Bron: Pulles, I., Reitsma, M., Hoogendam, A., Nafzger, P. & van der Poel, H. (2020): *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Van akkoord naar uitvoering.* Voortgangsrapportage november 2020. Utrecht: Mulier Instituut.

www.mulierinstituut.nl
[@mulierinstituut](https://www.instagram.com/mulierinstituut)

mulier instituut

© Mulier Instituut